

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

УТВЪРДЕН СЪС ЗАПОВЕД № РД-493/ 26.06.2014 г.
НА МИНИСТЪРА НА ОКОЛНАТА СРЕДА И
ВОДИТЕ

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
за опазване на растителния вид
УЕХТРИЦОВА УРОКА
(*BUPLEURUM UECHTRITZIANUM* S. STOYANOV)
в България
2014 - 2023 г.

СОФИЯ, 2014 г.

Планът за действие е разработен в **Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН** в рамките на **проект Life08NAT/BG/279** “Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от българската флора по модела на растителните микрорезервати” (www.bulplantnet-bg.s-kay.com), финансиран от Програмата на ЕС за околна среда Life+ и МОСВ.

Автори: гл. ас. Стоян Стоянов (tjankata@abv.bg), ас. Валентина Горанова(vgor@abv.bg)

СЪДЪРЖАНИЕ	Стр.
1. РЕЗЮМЕ	1
2. УВОД	3
2.1. Основание за разработване на Плана	3
2.2. Процес на разработване на Плана	3
2.3. Цел на Плана	4
3. ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС	5
4. ОСНОВНИ СВЕДЕНИЯ ЗА ВИДА В СТРАНАТА	5
4.1. Таксономия и номенклатура	5
4.2. Биология на вида	6
4.3. Разпространение	6
4.4. Екология на вида	7
4.5. Състояние на популациите	9
4.6. Данни за отглеждане на вида в контролирани условия	11
5. ЗАПЛАХИ И ЛИМИТИРАЩИ ФАКТОРИ	11
5.1. Неподлежащи на управление фактори	11
5.2. Подлежащи на управление фактори	12
6. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ	12
6.1. Опазване на местообитанията	12
6.2. Преки природозащитни и изследователски мерки, мониторинг	13
6.3. Повишаване осведомеността за вида и необходимостта от опазване	13
7. НЕОБХОДИМИ ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙСТВИЯ	13
7.1. Политики и законодателство	13
7.2. Пряко опазване и възстановяване на вида и местообитанията	14
7.3. Изследвания и мониторинг	14
7.4. Повишаване осведомеността, природозащитната култура и уменията за опазване на вида	15
8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	16
9. БЮДЖЕТ И ГРАФИК ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА НАБЕЛЯЗАНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ИНДИКАТОРИ	17
10. ПРИЛОЖЕНИЯ	19
1. Списък на използваните съкращения	20
2. Библиография	21
3. Снимков материал на вида и неговите местообитания	22
4. Методика за оценка на популациите и находищата	23
5. План за мониторинг и Стандартен формуляр за мониторинг	24
6. Методика и Протокол за събиране, съхранение и предоставяне на семена в семенни банки	32
7. Карта на известните популации на вида	35
8. Индикативна карта за находищата	37
9. Заповед за обявяване на Защитена територия	38
10. Проведени проучвания и реализирани дейности по опазване на вида и местообитанията по време на разработване на плана	39

1. РЕЗЮМЕ

Разработването на планове за действие за застрашени растителни и животински видове е един от основните подходи в природозащитната дейност у нас. Като механизъм, който подпомага запазването и устойчивото съществуване на ценни от флората и фауната видове, плановете за действие допринасят за постигане целите на Конвенцията за биологично разнообразие както на национално ниво, така и в международен план.

Настоящият План за действие е разработен с цел да се осигури по-ефективно опазване и устойчиво съществуване на популациите и местообитанията на редкия растителен вид Уехтрицова урока (*Bupleurum uechtritizianum* S. Stoyanov) и чрез набелязването на конкретни консервационни мерки да се гарантира съхранението му като част от флористичното богатство на България.

Bupleurum uechtritizianum е нов за науката вид, намерен през 2010 г. в Североизточна България, в долината на р. Черни Лом, в околностите на с. Острица, Русенско (Stoyanov 2010). Той е балкански ендемит, един от най-редките представители на род Урока (*Bupleurum*) от сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*) в България. Поради скорошното му откриване той все още няма законов статут на защитен вид. Направено е предложение за включването на вида в Приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие. По критериите на IUCN *Red List of Threatened Plants* е оценен като „застрашен”.

Географският ареал на *Bupleurum uechtritizianum* е ограничен в североизточната част на Балканския полуостров и включва Североизточна България и Румънска Добруджа. За територията на Румънска Добруджа се посочват над 10 находища (Negrean 2011).

В България са установени 3 находища – между с. Острица и с. Кацелово, област Русе (по десния долинен склон на р. Черни Лом); североизточно от гр. Аксаково, област Варна (Франгенското плато); северозападно от гр. Балчик, област Добрич.

Уехтрицовата урока обитава варовити терени, като най-често се среща в екотонната зона между гори от келяв габър и сухи тревни съобщества. Тревната растителност в находището при с. Острица се отнася към хабитат „Субпанонски степни тревни съобщества” (код 6240*). В другите находища расте в разредените горски и храстови съобщества на келяв габър, космат дъб, мъждрян, драка и в култура от черен бор.

Част от находищата на Уехтрицовата урока попадат в границите на защитена зона BG 0000608 „Ломовете” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, и в защитени зони BG 0002025 „Ломовете” и BG 0002082 „Батова” за опазване на дивите птици.

Популациите на *Bupleurum uechtritizianum* заемат много ограничена площ, имат ниска численост и попадат в райони със значително антропогенно въздействие. Ограниченото

разпространение, ниският миграционен потенциал на вида и привързаността му към специфичния степен хабитат го правят особено уязвим. Пашата на домашни животни и рудерализацията на местообитанията оказват негативно влияние върху качествата на местообитанията. Увеличаването на проективното покритие на драката в находището при с. Острица е също сред реалните заплахи за вида. Евентуалното реализиране на инвестиционни проекти (изграждане на фотоволтаични и ветрогенераторни паркове, разкриване на кариери за добив на инертни материали) би довело до прякото унищожаване на местообитанията и загуба на вида.

В процеса на разработване на плана за действие находището на Уехтрицовата урока в землището на с. Острица, Русенско, бе обявено за защитена местност. В плана е предвидено създаването на защитена местност и за находището на Франгенското плато (в землището на гр. Аксаково, Варненско).

От съществено значение за опазване на вида и неговите местообитания и осигуряване на устойчиво съществуване на популациите, в плана за действие са набелязани следните по-важни мерки:

- провеждане на дългосрочен мониторинг върху състоянието на популациите и местообитанията;
- провеждане на научни изследвания с оглед осигуряване на по-ефективното опазване на вида;
- провеждане на *in situ* мероприятия за поддържане на оптимални условия в местообитанията;
- запазване на генетичен материал в Националната семенна генбанка;
- провеждане на широка обществена информационна и разяснителна кампания по места с природозащитна цел.

2. УВОД

2.1. Основание за разработване на Плана

Предпоставка за разработване на настоящия план е необходимостта да бъде запазен един рядък и с висока конзервационна стойност вид от българската флора, в отговор на националните и международни изисквания за опазване на биологичното разнообразие.

Разработването на планове за действие за опазване на редки и застрашени растителни видове е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие (чл. 52, т. 1, т. 2; чл. 53, т. 2), Наредба № 5/ 2003 на МОСВ и МЗГ (чл. 57 от ЗБР).

Уехтрицовата урока е нов вид за науката, балкански ендемит, с много ограничен ареал на Балканския полуостров, с три малки по площ и с ниска численост популации в България. Въпреки, че досега видът няма законова защита, считаме за целесъобразно той да бъде опазен като важен елемент от флората на страната, поради което е разработен настоящия план за действие.

Vupleurum uechtritizianum отговаря на концепцията за растителните микрорезервати, поради което бе избран допълнително за целеви вид на проекта “Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати” (www.bulplantnet-bg.s-kay.com), една от основните задачи на който е разработването на планове за действие за избраните видове.

2.2. Процес на разработване на Плана

При разработване на плана за действие за опазване на растителния вид *Vupleurum uechtritizianum* е използвана наличната информация в ботаническата литература (Stoyanov 2010; Petrova & Vladimirov 2010; Negrean 2011) и данни от проучванията на авторския колектив. Теренните наблюдения и изследвания обхващат 3 вегетационни сезона (2011-2013 г.). Данните за разпространението на вида, състоянието на популациите, характеристиката на местообитанията, идентифицираните заплахи от естествен и антропогенен характер и необходимите мерки за тяхното преодоляване, са отразени в отделните раздели на плана. Съдействие в събирането на необходимата информация е оказано от експерти от РИОСВ Русе и Дирекция на Природен Парк Русенски Лом, а в процеса на подготовка на плана са проведени консултации и обсъждания с експерти от МОСВ, РИОСВ и с експерти, разработвали планове за действие за други растителни видове.

Планът за действие е подготвен в следната времева рамка:

А. Разработване на Проект на плана за действие

1. Събиране и анализ на наличната информация за вида и местообитанията му по литературни и хербарни данни. Инвентаризация на находищата – 2011-2013 г.
2. Теренни проучвания върху състоянието на популациите и местообитанията; определяне на заплахите; обработка и анализ на информацията – 2011-2013 г.
3. Подготовка на първи вариант на Плана за действие – 2013 г.
4. Обсъждания и консултации с експерти от РИОСВ и МОСВ – 2013 г.

Б. Изготвяне на окончателния Проект на плана за действие

1. Внасяне на Проекта на план за действие в МОСВ – 2013 г.
2. Разглеждане на Проекта от Националния съвет за биологично разнообразие – 2014 г.
3. Корекции и допълнения след обсъждането в НСБР – 2014 г.
4. Утвърждаване на Плана от Министъра на околната среда и водите – 2014 г.

2.3. Цел на плана

Основна цел на плана за действие е да създаде предпоставки и да подпомогне опазването и устойчивото съществуване на популациите и местообитанията на растителния вид Уехтрицова урока (*Vupleurum uechtritizianum*) в България.

Постигането на основната цел се предвижда да се осъществи чрез:

- Провеждане на дългосрочен мониторинг на популациите – възможност да се проследява състоянието и тенденциите им, и своевременно да се реагира на възникнали заплахи;
- Укрепване на научната основа за опазване на вида – повишаване на познанията за биологичните особености и репродуктивните процеси на вида;
- Провеждане на *in situ* и *ex situ* дейности за поддържане на оптимални условия в естествените местообитания и запазване на генетичен материал в колекции;
- Повишаване на информираността и природозащитната култура на обществеността, чрез провеждането на информационни и обучителни мероприятия в районите на разпространение на вида.

3. ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС

3.1. Природозащитен статус

Vupleurum uechtrizianum е балкански ендемит, описан като нов вид за науката през 2010 г. На национално ниво по критериите на IUCN (IUCN 2001) е оценен като “застрашен” [EN B1ab(ii,iii,iv)+2ab(ii,iii,iv)]. Оценката се основава на проучванията, проведени във връзка с разработване на настоящия план за действие.

3.2. Законен статут

Направено е предложение за включване на *Уехтрицовата урока* в Приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие.

4. ОСНОВНИ СВЕДЕНИЯ ЗА ВИДА В СТРАНАТА

4.1. Таксономия и номенклатура

Vupleurum uechtrizianum S. Stoyanov, Phytol. Balcan. 16, 1 (2010) 66. – *Уехтрицова урока*. Сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*).

Морфологично описание

Едногодишно растение, 20–70 cm високо. Стъблото изправено, голо. Листата 20–80 mm дълги, 1–6 mm широки, тясно ланцетни до линейни, островърхи, с 3–7 видими от долната страна жилки, изсъхващи по време на цъфтежа. Връхните сенници с 2–3 неравни, сближени лъча, 2–15(20) mm дълги, страничните сенници с 1–2 лъча, с къси дръжки до почти приседнали. Присъцветниците 2 (3), 2–5 mm дълги, 0.5–0.8 mm широки, ланцетни, островърхи, с 3 жилки. Прицветниците 4, 2–3.5 mm дълги, 0.5–0.7 mm широки, ланцетни, островърхи, с 3 видими жилки. Сенничетата с 1–6 цвята, цветните дръжки 0.5–0.8 mm дълги по време на цъфтежа, 0.7–1.5 mm след цъфтежа. Венчелистчетата жълти, 0.6–0.7 mm дълги, 0.6–0.9 mm широки, със слабо извити назад странични краища. Неузрелите мерикарпи 2–2.5 mm дълги, 0.8–1.0 mm широки, голи, светло зелени, с ясно видими надлъжни пурпурнокафяви линии в браздите между ръбовете. Цъфти август-септември, плодоноси октомври-ноември. Самоопрашващо се. Размножава се със семена (Stoyanov 2010).

Ключови белези за разпознаване на вида от другите видове в рода

По време на цъфтежа *Vupleurum uechtrizianum* може да бъде сбъркан с *Vupleurum asperuloides*, поради сходство в хабитуса и устройството на сенниците. И двата вида почти константно имат 2 присъцветника и 4 прицветника, 2–3 сближени лъчи във връхните сенници и 1–6-цветни сенничета. Разграничителен белег между двата вида

са плоските прицветници с 3 видими успоредни жилки при *Vupleurum uechtritizianum* и ясно килевидните прицветници (сгънати по средната жилка) с неясни жилки при *Vupleurum asperuloides*. При *Vupleurum uechtritizianum* венчелистчета в горната част са гладки или слабо набръчкани, докато при *Vupleurum asperuloides* горната част на венчелистчетата е покрита с брадавички.

Във фазата на млади неузрели плодове (мерикарпи) двата вида са ясно разграничими. Най-забележителният и уникален диагностичен белег на *Vupleurum uechtritizianum*, отличаващ го както от *Vupleurum asperuloides*, така и от останалите представители на рода, са контрастиращите на зеления фон на неузрелия мерикарп пурпурнокафяви надлъжни ивици в браздите между ребрата. Останалите български представители на род *Vupleurum* се отличават от *Vupleurum uechtritizianum* и *Vupleurum asperuloides* по наличието на 5 прицветника.

Фиг. 1. *Vupleurum uechtritizianum* – неузрелите плодове с надлъжни пурпурнокафяви ивици в браздите между ребрата, прицветниците 4, плоски, с 3 ясни жилки.

4.2. Биология на вида

Биологичен тип – едногодишно тревисто растение;

Жизнена форма – терофит;

Фенология – цъфти през август - септември; плодоноси октомври-ноември;

Опрашване – самоопрашващо се растение;

Кълняемост на семената – в лабораторни условия е много ниска, под 5%;

Стопанско значение – няма

Хромозомни числа – няма данни

4.3. Разпространение

4.3.1. Общо разпространение

Североизточна част на Балкански полуостров: България (Североизточна България и Северно Черноморско крайбрежие) и Румъния (Добруджа).

4.3.2. Разпространение в страната

Североизточна България

- североизточно от с. Острица, Русенско (С. Стоянов, И. Колев, 2009, SOM 165541-165544);
- западно от с. Кацелово, Русенско (С. Стоянов, И. Колев, 2009, SOM 165545);
- каменисти пясъчливи хълмове над с. Аджемлер (сега гр. Аксаково), Варненско (Б. Давидов, 1902, sub *Vupleurum* sp., неопределен материал, SOM 102758);
- западната част на Франгенско плато, североизточно от гр. Аксаково, Варненско (С. Стоянов, 2009, SOM 165548, 165549).

Северно Черноморско крайбрежие

- северозападно от гр. Балчик (Д. Йорданов, 1948, sub *B. commutatum*, SO 54267);
- северозападно от гр. Балчик, източно и западно от сметището (С. Стоянов, 2009, SOM 165546, 165547).

4.4. Екология на вида

Уехтрицовата урока расте по открити затревени каменисти места, сред разредените храсталаци от драка, в периферията и в по-светлите участъци на храсталаци от келяв габър, по-рядко по разсветлени места в култури от черен бор, върху плитки, сухи почви, на варовик.

4.4.1. Находището в землището на с. Острица, община Две могили, област Русе е най-голямото находища на вида в страната, с площ от около 7 ха. То е локализирано на десния долинен склон на р. Черни Лом, където обхваща ивицата на екотонната зона между сухите тревни фитоценози и ксеротермните гори и храсталаци с преобладаване на келяв габър. Североизточно от с. Острица, в местността „Къс баир” видът, освен в екотона, се среща и на варовити каменисти поляни и в разредени храсталаци на драка. Уехтрицовата урока расте на склонове с предимно южно и югоизточно изложение, наклон 10-15°, при надм. в 150-270 м.

Почви – рендзини, варовити, плитки и сухи;

Климат – умереноконтинентален;

Растителни съобщества – сухи тревни съобщества от степен тип, влизаци в състава на хабитат „Субпанонски степни тревни съобщества” (код 6240*), с преобладаване на *Festuca valesiaca*, *Dichanthium ischaetum* и участие на следните тревисти видове: *Adonis vernalis*, *Ajuga laxmanii*, *Arabis saggitata*, *Brachypodium sylvaticum*, *Vupleurum affine*, *Vupleurum rotundifolium*, *Carex hallerana*, *Centaurea stoebe*, *Chrysopogon gryllus*, *Convolvulus canthabrica*, *Dianthus pallens*, *Elymus repens*,

Eryngium campestre, *Fragaria viridis*, *Medicago falcata*, *Nigella arvensis*, *Orlaya grandiflora*, *Petrorhagia prolifera*, *Picris hieracioides*, *Plantago media*, *Stachys recta*, *Stipa capillata*, *Teucrium chamaedrys*, *Teucrium polium*, *Vinca herbacea*, *Xeranthemum annuum* и характерните за рудерализирани терени видове *Agrimonia eupatoria*, *Berteroa incana*, *Carthamus lanatus*, *Cephalaria transilvanica*.

В храстовия етаж участват *Clematis vitalba*, *Cornus mas*, *Cotinus coggygria*, *Crataegus monogyna*, *Fraxinus ornus*, *Paliurus spina-christi*, *Pyrus piraster*, *Rhamnus catharticus*, *Viburnum lantana*. В границите на находището се срещат също и единични дървета от *Carpinus orientalis* и *Quercus pubescens*.

Собственост на земите и начин на трайно ползване в находището

Собственост: общинска публична; държавна частна

По НТП: пасище-мерá; скала; широколистни дървесни видове

Собственост на земите и начин на трайно ползване в съседни територии

Собственост: общинска публична; държавна частна; частна; съсобственост

По НТП: пасище-мерá; скала; широколистни дървесни видове; друга посевна площ; жилищна територия

4.4.2. Находището при гр. Аксаково, област Варна е локализирано североизточно от града, на Франгенското плато, и включва две субпопулации, отдалечени на 500 м. Едната попада в култура от черен бор (непосредствено над гробищния парк), а другата се намира в сред разредени ксеротермни гори от келяв габър и космат дъб. Видът се среща на склонове с южно и югозападно изложение, на почти заравнен или със слаб наклон (до 5°) терен, при надм. в 200-300 м.

Почви – плитки, сухи, пясъчливи, на варовикова скална основа;

Климат – умереноконтинентален;

Растителни съобщества – в тревната покривка участват сравнително малък брой тревисти видове, между които *Brachypodium sylvaticum*, *Clinopodium vulgare*, *Festuca valesiaca*, *Glechoma hirsuta*, *Melica ciliata*, *Myrrhoides nodosa*, *Orlaya grandiflora*, *Paeonia peregrina*, *Piptatherum virescens*, *Poa nemoralis*, *Teucrium chamaedrys*. От храстите се срещат *Crataegus monogyna* и *Viburnum lantana*, а от дървесни видове *Carpinus orientalis*, *Quercus pubescens* и *Fraxinus ornus*.

Собственост на земите и начин на трайно ползване в находището

Собственост: държавна частна; общинска частна

По НТП: дървопроизводителна горска площ

Собственост на земите и начин на трайно ползване в съседни територии

Собственост: държавна частна; общинска частна

По НТП: дървопроизводителна горска площ

4.4.3. Находището при гр. Балчик, област Добрич е локализирано северозападно от града, близо до сметището и се състои от два фрагмента, отдалечени на около 1,5 км един от друг, разположени линейно, следвайки ръба на гората, в горната част на двете дерета, между които е сметището. Теренът е почти заравнен, на места с наклон 3-5°, с югозападно изложение, при около 210 м надм. в. Двете части на находището са на площ не повече от 1 ха.

Почви – рендзини, плитки, сухи, на варовикова скална основа;

Климат – умереноконтинентален;

Растителни съобщества – тревният етаж включва *Althaea cannabina*, *Brachypodium sylvaticum*, *Carex praecox*, *Cleistogenes serotina*, *Convolvulus canthabrica*, *Dactylis glomerata*, *Elymus repens*, *Eryngium campestre*, *Festuca valesiaca*, *Fragaria viridis*, *Medicago falcata*, *Medicago orbiculata*, *Orlaya grandiflora*, *Sideritis montana*, *Teucrium chamaedrys*, *Thymus glabrescens* и характерните за рудерализирани терени видове *Carthamus lanatus*, *Centaurea solstitialis* и *Xeranthemum annuum*. От храстите се срещат *Cornus mas*, *Cotinus coggygria*, *Euonymus verrucosus*, *Jasminum fruticans*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*, а от дървесните видове *Carpinus orientalis*, *Quercus pubescens*, *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Tilia tomentosa* и *Ulmus minor*.

Собственост на земите и начин на трайно ползване в находището

Собственост: държавна частна

По НТП: дървопроизводителна горска площ

Собственост на земите и начин на трайно ползване в съседни територии

Собственост: държавна частна; съсобственост; земи стопанисвани от общината

По НТП: дървопроизводителна горска площ; производствена територия; друга складова територия; пасище-мерá

4.5. Състояние на популациите

Популациите на Уехтрицовата урока са фрагментирани, с ограничена площ и ниска численост, изградени от разпръснати единични или малки групи екземпляри. Само една от популацията - при с. Острица, е на по-голяма площ и има сравнително висока численост в някои години.

4.5.1. Популация при с. Острица, област Русе

Граници на популацията (*GPS координати*)

Точка	Географски координати		Метрични (UTM) координати – зона 35N		надм. в.
	N	E	Y (North)	X (East)	
№ 1	43.53078°	25.98519°	4820259.9	417999.8	160 m
№ 2	43.53445°	25.98333°	4820669.3	417854.5	200 m
№ 3	43.53227°	25.99038°	4820420.3	418421.2	190 m
№ 4	43.53199°	25.99483°	4820384.8	418780.4	250 m
№ 5	43.53101°	26.01006°	4820261.2	420009.7	260 m
№ 6	43.52967°	26.02210°	4820100.9	420980.8	270 m
№ 7	43.53156°	26.03232°	4820301.1	421809.1	260 m
№ 8	43.53530°	26.03782°	4820711.4	422258.3	260 m

Популацията включва разпръснати единични екземпляри, големи или малки групи, разположени в периферията на хрусталаците или навлизаци в по-разредените техни части, по-рядко на открити тревисти каменисти терени. Основната част от популацията е на площ около 5 ха. Числеността е променлива през различните години, като е установено, че през година, считано от 2009 досега, тя достига 3000 - 5000 индивида (2009, 2011, 2013 г.). През 2010 и 2012 г. е отбелязан значителен спад в числеността - под 200 индивида. Това вероятно се дължи на горещите и сухи лета през тези години или на „отложен старт“ на покълване на семената, което трябва да бъде допълнително проучено. Плътността на популацията е от 0,005 индивида/м² в неблагоприятните години, до 0,1 индивида/м² в благоприятните. Възобновяването на вида, поради това че той е едногодишен, е в пряка зависимост от успеха на семенното размножаване.

4.5.2. Популация при гр. Аксаково, област Варна

Граници на популацията (*GPS координати*)

Точка	Географски координати		Метрични (UTM) координати – зона 35N		надм. в.
	N	E	Y (North)	X (East)	
№ 1	43.26061°	27.82601°	4790086.9	567041.6	200 m
№ 2	43.26104°	27.82636°	4790135.3	567069.8	215 m
№ 3	43.26518°	27.82788°	4790596.5	567188.3	300 m

Популацията се състои от два фрагмента, намиращи се на разстояние около 500 м един от друг. Първият е съставен от две групи с площ от 50 м² и 30 м² и численост съответно 50 индивида и 30 индивида. Вторият фрагмент заема площ от 30 м² и е с численост 17 индивида. Плътността на популацията е от 0,05 до 0,1 индивида/м².

Перспективите за тази популация не са много оптимистични, имайки предвид тяхното местоположение, много ограничената им площ и критично ниска численост. Едната част от популацията е непосредствено покрай горска пътека, която минава през другата част от популацията и е налице сериозна заплаха от утъпкване и унищожаване на растенията. И двете места са доста обрасли с храсти, което допълнително стеснява нужното за нормалното за развитието на растенията пространство. Шансът за оцеляване на вида тук е добра семенна продукция и благоприятни условия за покълване на семената.

4.5.3. Популация при гр. Балчик, област Добрич

Граници на популацията (*GPS координати*)

Точка	Географски координати		Метрични (UTM) координати – зона 35N		надм. в.
	N	E	Y (North)	X (East)	
№ 1	43.42262°	28.11616°	4808353.1	590350.7	200 m
№ 2	43.42543°	28.13383°	4808684.5	591777.1	190 m

Популацията има линейна структура и заема периферията на ксеротермни горски и храстови ценози. Състои се от два фрагмента с обща площ около 1 ха, численост около 300 екземпляра и плътност под 0,03 индивида/м². Популацията е уязвима предвид нейното местоположение – намирайки се около сметището на града, тя е подложена на замърсяване с битови отпадъци, а непосредствената ѝ близост с полски път създава възможност за утъпкване и увреждане на растенията. При добра семенна продукция и благоприятни климатични условия би могла да се запази поне в това състояние, в което е през последните години.

4.6. Данни за отглеждане на вида в контролирани условия – няма

5. ЗАПЛАХИ И ЛИМИТИРАЩИ ФАКТОРИ

5.1. Неподлежащи на управление фактори, обусловени от биологичните особености и екологичните изисквания на вида и лимитиращи по-широкото му разпространение.

- местоположението на българските находища на южната граница на световния ареал на вида обуславя слаба конкурентноспособност и възможност за раселване;
- привързаност към специфичен хабитат;
- ниска кълняемост на семената;
- слаб възобновителен потенциал;

- неблагоприятни климатични условия през летните месеци, в периода на развитие и цъфтеж на растенията: засушаване, екстремни температури, продължителна липса на валежи; рязко застудяване в края на есента, в периода на зреене на семената

5.2. Подлежащи на управление фактори:

- Промяна в динамиката на растителността – прекомерно увеличаване на храстовата растителност и ограничаване на откритите участъци, в които се среща вида;
- паша и утъпкване – предпоставка за увреждане на растенията и рудерализация на местообитанията (предимно при с. Острица);
- рудерализация на местообитанията, като резултат от неконтролираната паша и създаване на условия за навлизане на рудерални видове в тях (при с. Острица);
- замърсяване с битови отпадъци – в находището при гр. Балчик и по-слабо в находището при гр. Аксаково;
- реализация на инвестиционни проекти, водеща до нарушения или унищожаване на местообитанията и вида;
- пожари в горските участъци, с последица унищожаване на растителната покривка и промяна в средата.

6. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ

6.1. Опазване на местообитанията

6.1.1. В защитени местности

За опазване на *Vupleurum uechtritizianum* със Заповед № РД-19/11.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите (обн. ДВ бр. 9/01.02.2013 г.) е обявена защитена местност „Находище на Уехтрицова урока – с. Острица” в землището на с. Острица, област Русе (<http://eea.government.bg/zpo/bg/>). В Заповедта за ЗМ (Приложение 9) са описани ограничителните режими, прилагането на които ще осигури запазване на местообитанието и нормално развитие на растенията. В обявената ЗМ се опазват около 65% от българската популация на вида.

6.1.2. В границите на НАТУРА зони

Част от находището при с. Острица попада в защитените зони BG 0000608 „Ломовете” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/ 02.03.2007 на Министерския съвет (обн. ДВ бр. 21/ 09.03.2007 г.) и BG 0002025 „Ломовете” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-562/ 05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите, изменена с Заповед № РД-382/ 19.04.2013 г. (ДВ бр.84/ 26.09.2008 г. и бр.50/ 2013 г.).

Част от находището в землището на гр. Аксаково попада в границите на защитена зона BG 0002082 „Батова” за опазване на дивите птици, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 802/ 04.12.2007 г. на Министерския съвет (обн. ДВ бр. 107/ 18.12.2007 г.) и обявена за защитена зона със Заповед № РД-129/ 10.02.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, изменена със Заповед № РД-81/ 28.01.2013г. (ДВ бр. 22/ 2012г. и бр.10/ 2013 г.).

6.2. Преки природозащитни мерки, изследователски мерки и мониторинг

- Инвентаризация на находищата за оценка на актуалното им състояние;
- Популационни изследвания;
- Идентифициране на реалните и потенциалните заплахи за вида и местообитанията;
- Оценка на степента на риска и тенденциите в развитието на популациите;
- Разработване на План за мониторинг на популацията в района на с. Острица и адаптирането му за популациите при гр. Балчик и гр. Аспарухово (в Приложение);
- Провеждане на ежегоден мониторинг в съответствие с разработения план и отчитане параметрите на популациите и местообитанията по показателите в Стандартния формуляр за мониторинг на висши растения на НСМБР.

6.3. Повишаване осведомеността за вида и необходимостта от опазването му

- Проведени информационни срещи с представители на местната и общинска администрация, експерти от РИОСВ Русе, служители от ИАГ, членове на НПО, еколози и природолюбители, за запознаване с обекта на опазване и координиране на дейностите във връзка с неговата защита;
- Провеждани срещи с местната и общинска администрации във връзка с внесеното предложение за обявяване на защитена местност в землището на с. Острица;
- Разпространени печатни информационни материали за вида и необходимостта от опазването му в общинските центрове и кметствата;
- Публикувана информация за вида и дейностите по опазването му на Internet страниците на проекта, МОСВ,РИОСВ, в регионални електронни и печатни медии
- Поставена информационна табела при находището в района на с. Острица.

7. НЕОБХОДИМИ ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙСТВИЯ

7.1. Политики и законодателство

- Обсъждане на възможността за обявяване на находището при гр. Аксаково, обл. Варна, за защитена местност, което ще позволи по-голяма част от българската популация на вида да получи законова защита и чрез прилагане на необходимите

ограничителни режими да се елиминират част от съществуващите заплахи за вида и местообитанието;

- При провеждане на процедури по ОВОС/ЕО на инвестиционни предложения в близост до находището и до защитената местност, да се прави и оценка на тяхното въздействие върху популацията и местообитанието на вида. Тази мярка дава възможност да се оцени предварително до каква степен реализацията на инвестиционни проекти ще се отрази на условията в местообитанието и нормалното развитие на растенията.

7.2. Пряко опазване и възстановяване на вида и местообитанията

7.2.1. in situ дейности

- контрол на обрастването на находищата с храсти. Периодичното наблюдение е необходима мярка в посока поддържане на достатъчно открито пространство за растенията, въпреки, че те успешно се развиват и в периферията на храстите. При достигане покритие на храстовата растителност около 40% в находищата при с. Острица и гр. Аксаково е необходимо отстраняване на част от нея;

Индикатор – проективно покритие на храстите под 40% от общата растителна покривка в посочените находища.

7.2.2. ex situ дейности

- запазване на семена в Националната семенна генбанка. Мярката се предвижда за да се осигури изходен материал за получаване на нови растение при необходимост от стабилизиране числеността на популациите при гр. Балчик и гр. Аксаково (при установяване на отрицателни тенденции в развитието им);

Индикатор: внесени в Националната семенна генбанка семена, в количество, посочено в приложената «Методика за събиране, съхранение и предоставяне на семена» (Приложение б).

7.3. Изследвания и мониторинг

- Допълнителни проучвания върху биологията на вида – семенна продукция, механизми на разпространение на семената, ефективност на репродуктивните процеси и пр. Познаването на тези биологични характеристики дава възможност за изясняване на причините за ограничено му разпространение

Индикатор – събрани данни за биологичните особености на вида, репродуктивен потенциал, семенна продукция и установена кълняемост в природни условия.

- Дългосрочни наблюдения и оценка на влиянието на климатичните промени върху фенологията и адаптивните способности на растенията. Проследяване влиянието на климатичните промени е от значение за точната фенологична характеристика

на вида и възможност за оценка на степента на адаптация на растенията при променени условия на средата.

Индикатор – установени/неустановени през годините промени по отношение продължителност на вегетацията, период на цъфтеж, узряване на семената и пр.

- Провеждане на дългосрочен мониторинг – необходима мярка с оглед проследяване за продължителен период от време на състоянието на популациите и промените в техните основни параметри, тенденциите в развитието им, своевременно установяване на заплахи за вида и местообитанията и предприемане на адекватни мерки за отстраняването им.

Индикатор – внесени данни от ежегодните наблюдения в базата данни на НСМБР.

- Проучване на подходящи местообитания в съседни райони за установяване на нови находища. Локализирането на нови популации на вида ще осигури по-устойчивото му присъствие в българската флора, а и на Балканския полуостров.

Индикатор – установени/неустановени нови находища

7.4. Повишаване осведомеността, природозащитната култура и уменията за опазване на вида

- Периодично (през 1-2 години) издаване и разпространение в населените места и общинските центрове на информационни материали, свързани с опазване на вида (брошури, плакати, видеофилми и др.) – превантивна мярка срещу унищожаване на растенията поради „незнание”

Индикатор – видове/брой издадени и разпространени информационни материали в районите на разпространение на вида.

- Провеждане на работни срещи на местно ниво (на 2 години) за обсъждане на резултатите от изпълнението на дейностите, свързани с опазване на вида и местообитанията му, оценка на ефективността на предприетите мерки на ниво отговорни институции.

Индикатор – брой проведени срещи, обхват на местните и общински управленски структури и целеви групи

- Информираност на широката общественост чрез периодично публикуване на информация с природозащитна цел на Internet страницата на РИОСВ, МОСВ, НПО, в регионални електронни и печатни медии.

Индикатор – брой и видове публикувани материали в Internet и от медиите.

- Поставяне на информационни табели при находищата в района на гр. Аксаково и гр. Балчик като мярка за по-добра информираност на населението по отношение необходимостта от опазване на вида

8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикатори за изпълнението и ефекта на набелязаните дейности.

Оценка на степента на изпълнение на Плана			
Цел	Индикатор	Период на наблюдение	Отговорник
100 % изпълнение на дейностите от Плана	% изпълнени дейности от Плана за действие за съответната година	всяка година	МОСВ
100 % от предвидените в Плана средства са усвоени	% изразходени средства от предвидените за съответната година	всяка година	МОСВ
Изпълнение на дейности за повишаване обществената информираност относно опазване на вида	% изпълнени дейности за повишаване на обществената информираност	на всеки 3 години	МОСВ
Оценка на ефективността на Плана			
Липса на видими намаления на размера на популацията	Площ на популацията	на 3 години	ИБЕИ, РИОСВ, МОСВ
Числеността на популациите се запазва или нараства	Брой индивиди в площадките за мониторинг	на 3 години	ИБЕИ, РИОСВ, МОСВ
Липсват видими нарушения в местообитанията	Констатирани нарушения в местообитанията	всяка година	ИБЕИ, РИОСВ, МОСВ

9. БЮДЖЕТ И ГРАФИК ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ *

Дейности	Отговорни институции/ партньори	Период на изпълнение на дейностите и необходими средства /лв./											Източници на финансиране
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	общо	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Цел: Политики и законодателство													
1. Подготовка и внасяне в МОСВ на предложение за обявяване на находището при гр. Аксаково, обл. Варна за защитена местност	ИБЕИ, РИОСВ Варна, Община Аксаково	+	500									500	Национално финансиране
2. При провеждане на процедури по ОВОС/ЕО на инвестиционни предложения да се оценява и прякото им въздействие върху популациите на вида	РИОСВ Русе РИОСВ Варна ИБЕИ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		Не е необходимо финансиране
II. Цел: Укрепване на научната основа за ефективното опазване на вида													
1. Допълнителни проучвания на популациите в районите на гр. Аксаково и гр. Балчик	ИБЕИ	600	600.									1200	Национално финансиране, европейски и международни фондове
2. Теренна работа за издирване на нови находищата в райони с подходящи условия	ИБЕИ		400				1 000				1 000	2 400	Национално финансиране, европейски и международни фондове
3. Проучвания върху биологията на вида – опрашители, семенна продукция, механизми на разпространение на семената и пр.	ИБЕИ	+	+										Национално финансиране, европейски и международни фондове
4. Наблюдения на влиянието на климатичните промени върху фенологията и адаптивните	ИБЕИ	+	+		+	+				+		+	Национално финансиране, европейски и

способности на растенията													международни фондове
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
III. Цел: Мониторинг на вида													
1. Дългосрочен мониторинг на популациите	РИОСВ Русе РИОСВ Варна	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4000	Национално финансиране
IV. In-situ опазване на вида													
1. Контрол на захрастяването в находищата и предприемане на мерки за неговото ограничаване при достигане на пределни норми	РИОСВ Варна; НПО; доброволци	+	200		200		200		200		200	1 000	Национално финансиране, европейски и международни фондове
V. Цел: Ex-situ опазване на вида													
1. Запазване на генетичен материал (семена) в Националната семенна генбанка	ИБЕИ			600			600				600	1 800	Национално финансиране, европейски и международни фондове
VI. Цел: Повишаване на информираността на местното население													
1. Провеждане на срещи с местната общност и административните структури по места за обсъждане на резултатите от изпълнението на дейностите по опазването на вида	ИБЕИ, РИОСВ, НПО			400			400			400		1 200	Национално финансиране, европейски и международни фондове
2. Публикуване на информация в електронни и печатни медии в региона, на Internet страниците на проекта, РИОСВ, МОСВ	ИБЕИ, РИОСВ, МОСВ, НПО	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		Не е необходимо финансиране
3. Издаване и разпространение на печатни информационни материали; периодично информационни кампании с природозащитна цел	ИБЕИ, РИОСВ, НПО, доброволци		300				300		300		300	1 200	Национално финансиране
4. Поставяне на информационни табели при находищата в района на гр. Аксаково и гр. Балчик	ИБЕИ, РИОСВ Варна		700									700	Европейски фондове
Общо		1000	3100	1400	600	700	2600	700	600	800	2500	14000	

* Посочените източници на финансиране са индикативни и средства за изпълнение на дейностите могат да се търсят и от други източници

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Списък на използваните съкращения;
2. Библиография;
3. Снимков материал на вида и неговите местообитания;
4. Методика за оценка на популациите и находищата;
5. План за мониторинг и Стандартен формуляр за мониторинг;
6. Методика и Протокол за събиране, съхранение и предоставяне на семена в семенни банки;
7. Карта на известните популации на вида;
8. Индикативна карта за находищата;
9. Заповед за обявяване на Защитена територия;
10. Проведени проучвания и реализирани дейности по опазване на вида и местообитанията по време на разработване на плана

Използвани съкращения

ЕО – Екологична оценка

ЗМ – Защитена местност

ИАГ – Изпълнителна агенция по горите

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИБЕИ – Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

НПО – Неправителствена организация

НСБР – Национален съвет за биологично разнообразие

НСМБР – Национална система за мониторинг на биологичното
разнообразие

ОВОС – Оценка за въздействието върху околната среда

ОС – Оценка за съвместимост (със защитени зони по Натура 2000)

РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите

IUCN – Световен съюз за защита на природата

SO – Хербариум на СУ „Св. Кл. Охридски”

SOM – Хербариум висши растения, ИБЕИ

Библиография

- Закон за биологичното разнообразие в България** Обн. ДВ, бр. 77/09.08.2002 г.
- Заугольнова, Л., Денисова, Л., Никитина, С.** 1993. Подходи к оценке состояния ценопопуляций растений. – Бюл. МОИП. Отд. биол. Т. 98. Вып. 5: 100–108.
- IUCN** 2001. IUCN Red List Categories and Criteria: Version 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- Negrean, G.** 2011. Addenda to “Flora Romaniaae” Volumes 1-12. Newly published plants, nomenclature, taxonomy, chorology and commentaries (Part 1). – *Kanitzia* 18: 100-101
- Petrova, A. & Vladimirov, V.** 2010. Balkan endemics in the Bulgarian flora. – *Phytol. Balcan.* 16(2): 298.
- Ryttäri, T., Kukk, Ü., Kull, T., Jäkäläniemi, A., Reitalu, M.** (eds) 2003. Monitoring of threatened vascular plants in Estonia and Finland – methods and experiences. *The Finnish Environment* 659, Helsinki.
- Stoyanov, S.** 2010. A new annual *Bupleurum* (*Apiaceae*) species from Northeastern Bulgaria and Romanian Dobrogea. – *Phytol. Balcan.* 16(1): 65-74.
- Walter, K.S. & Gillett, H.J.** (eds). 1998. 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. IUCN, The World Conservation Union, Gland & Cambridge.

Приложение 3

Методика
за оценка на популациите и находищата на растителния вид
Уехтрицова урока (*Bupleurum uechtritizianum*)

За оценка състоянието на популациите и находищата **в периода на прилагане на плана за действие** (2014 – 2023 г.) ще бъде използвана Методиката, разработена в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Тази Методика се разработва на базата на събраните данни от провеждан мониторинг в съответствие с Методиката за мониторинг на висши растения, утвърдена в рамките на НСМБР. <http://eea.government.bg/bg/bio/nsmbr>

По време на разработване на плана за действие, в периода 2011 – 2013 г., данните от провеждания мониторинг са събирани, следвайки гореспоменатата Методика за мониторинг на висши растения, като са отчитани основните популационни параметри (според методическите указания на Заугольнова и др. (1993) и (Ryttäri & al., eds. 2003) в Полевия формуляр за набиране на първични данни

**План за мониторинг на *Vupleurum uechtritzianum* S. Stoyanov
(Уехтрицова урока) в землището на с. Острица, област Русе**

Разработен от: гл. ас. Стоян Стоянов и ас. Валентина Горанова

1. Цел на мониторинга

- 1.1. Проследяване на състоянието на популацията и нейната динамика.
- 1.2. Периодична оценка на условията в местообитанието и отчитане на настъпили промени с оглед предприемане на мерки по подобряване на състоянието му
- 1.3. Оценка и приоритизиране на неблагоприятни въздействия от външни фактори върху вида и местообитанието с оглед прилагане на адекватни действия по съвременното им елиминиране.

2. Обща информация за вида

2.1. Природозащитен статус: *Vupleurum uechtritzianum* е балкански ендемит, наскоро описан като нов за науката вид (Stoyanov 2010). Част от находищата на *Уехтрицовата урока* попадат в границите на защитена зона BG 0000608 „Ломовете” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и в защитени зона BG 0002025 „Ломовете” и BG 0002082 „Батова” за опазване на дивите птици.

2.2. Морфологично описание: Едногодишно растение, 20–70 cm високо. Стъблото изправено, голо. Листата 20–80 mm дълги, 1–6 mm широки, тясно ланцетни до линейни, островърхи, с 3–7 видими от долната страна жилки, изсъхващи по време на цъфтежа. Върхните сенници с 2–3 неравни, сближени лъча, 2–15(20) mm дълги, страничните сенници с 1–2 лъча, с къси дръжки до почти приседнали. Присъцветниците 2 (3), 2–5 mm дълги, 0.5–0.8 mm широки, ланцетни, островърхи, с 3 жилки. Прицветниците 4, 2–3.5 mm дълги, 0.5–0.7 mm широки, ланцетни, островърхи, с 3 видими жилки. Сенничетата с 1–6 цвята, цветните дръжки 0.5–0.8 mm дълги по време на цъфтежа, 0.7–1.5 mm след цъфтежа. Венчелистчетата жълти, 0.6–0.7 mm дълги, 0.6–0.9 mm широки, със слабо извити назад странични краища. Неузрелите мерикарпи 2–2.5 mm дълги, 0.8–1.0 mm широки, голи, светло зелени, с ясно видими надлъжни пурпурнокафяви линии в браздите между ръбовете. Цъфти август-септември, плодоноси октомври-ноември. Самоопрашващо се. Размножава се със семена (Stoyanov 2010).

2.3. Общо разпространение: Ареалът на *Уехтрицовата урока* заема североизточния край на Балканския полуостров (Североизточна България и Румънска Добруджа).

2.4. Разпространение в България: Североизточна България, между селата Острица и Кацелово, община Две могили, област Русе (долината на р. Черни Лом); Черноморско крайбрежие, североизточно от гр. Аксаково, област Варна и северозападно от гр. Балчик, област Добрич.

2.5. Местообитания на вида: Видът се среща по варовити затревени каменисти места, най-често в екотонната зона между горите от келяв габър и сухите тревни съобщества, но и в разредени участъци на тези гори и всред разредени храсталаци от драка. При гр. Аксаково се среща по разсветлени места в култура от черен бор.

2.6. Основни заплахи за вида: Популациите на *Уехтрицовата урока* попадат в райони със силно антропогенно въздействие. Ограниченото разпространение и ниският миграционен потенциал на вида, флуктуациите на числеността и привързаността му към специфичен степен хабитат го правят особено уязвим. Пашата на домашни животни и рудерализацията, свързани с антропогенния натиск от намиращото се наблизо село Острица, оказват негативно влияние върху качествата на местообитанието и нормалното развитие на растенията. Динамиката на растителността, изразяваща се в увеличаване проективното покритие на драката, особено в находището при с. Острица, също е сред реалните заплахи за вида. Реализирането на инвестиционни проекти (изграждане на фотоволтаични и ветрогенераторни паркове, разкриване на кариери за добив на инертни материали и пр.), са потенциални заплахи за вида и биха довели до прякото унищожаване на неговото местообитание. Едно от находищата се намира в непосредствена близост до сметището на гр. Балчик, където също съществува потенциална заплаха за унищожаване на местообитанието при евентуалното разширяване на сметището.

3. Методика за извършването на мониторинга

За основа на настоящия **План за мониторинг** се използва **Полеви формуляр за мониторинг на висши растения** на ИАОС. Към него е приложен изготвения от екипа на проекта **Допълнителен формуляр** в 2 части: *Показатели за наблюдение на цялата популация* и *Показатели за наблюдение в контролните площадки*. Полевият формуляр се попълва съобразно указанията в утвърдената от ИАОС «Методика за мониторинг на висши растения». Данните, които ще бъдат събрани при мониторинга са съвместими с Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие и ще бъдат предоставени в базата данни на ИАОС.

3.1. Място за извършване на мониторинга: популацията на *Vupleurum uechtritizianum* в долината на р. Черни Лом, землище на с. Острица, местн. „Къс баир”.

3.2. Отчетна единица: отделно тревисто растение.

3.3. Периоди на наблюдение: 2 пъти годишно – средата на август (*фаза на цъфтеж*) и началото на октомври (*фаза на плодоносене*).

3.4. Брой контролни площадки, площ и GPS координати

Залагат се 3 броя постоянни мониторингови площадки, всяка от тях с размери 4×4 m (16 m²). Разположението им е съобразено с пространствената структура на популацията. При посещенията се отчитат показателите за наблюдение на цялата популация и показателите за наблюдение в контролните площадки.

GPS координати на контролните площадки:

Контролна площадка	Географски координати		Метрични (UTM) координати – зона 35N		надм. в.
	N	E	Y (North)	X (East)	
№ 1	43.53161°	25.98567°	4820351.6	418039.7	170 m
№ 2	43.53207°	25.98448°	4820403.9	417944.2	190 m
№ 3	43.53387°	25.98423°	4820604.0	417926.4	195 m

Необходим човешки ресурс и финансови средства за осъществяване на мониторинга за период от 10 години

Мониторингът се извършва от 2 експерти от РИОСВ Русе. Необходимите средства се залагат в бюджета на РИОСВ (МОСВ).

Календарна година	Начин на калкулация	Брой експерти	Сума
2014	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2015	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2016	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2017	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)

2018	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2019	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2020	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2021	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2022	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
2023	1 ден през август + 1 ден през октомври 2 дни × 2 експерти × 10 лв дневни = 40 лв пътни за 2 наблюдения × 50 лв = 100 лв материали и оборудване: 20 лв	2 експерти от РИОСВ Русе	160 лв от РИОСВ Русе (МОСВ)
Общо			1600 лв.

Разработеният План за мониторинг за популацията и местообитанието в района на с. Острица, обл. Русе е приложим за мониторинг на популациите и местообитанията на вида в района на гр. Аксаково и гр. Балчик със следните промени:

За популацията и местообитанието в землището на гр. Аксаково

3.1. Място за извършване на мониторинга: популацията на *Vupleurum uechtritizianum* в землището на гр. Аксаково, обл. Варна

3.4. Брой контролни площадки, площ и GPS координати

Залагат се 2 броя постоянни мониторингови площадки в първия фрагмент от популацията, всяка от тях с размери 4×4 m (16 m²) и 1 контролна площадка във втория фрагмент, също с размер 4×4 m (16 m²).

За популацията и местообитанието в землището на гр. Балчик

3.1. Място за извършване на мониторинга: популацията на *Vupleurum uechtritizianum* в землището на гр. Балчик, обл. Варна

3.4. Брой контролни площадки, площ и GPS координати

Залагат се по 1 контролна площадка във всеки от двата фрагмента от популацията, всяка от тях с размери 4×4 m (16 m²).

Формуляр за мониторинг

Вид (латинско име): Уехтрицова урока (<i>Vupleurum uechtritizianum</i>)			
Дата	Начален/Краен час на наблюдение	Място	
13.08.2013	/	източно от с. Острица, местност „Къс баир“	
ЕКАТТЕ	Населено място	Област	Община
	с. Острица	Русе	Две могили
NUTS код	РДГ	РИОСВ	Държавно Горско Стопанство (ДГС)
	Русе	Русе	Бяла
Държавно Ловно Стопанство (ДЛС)		Отдел	Подотдел
Пробна площадка		Биогеографски регион	GPS координати (WGS 84) (централна точка)
		Алпийски	
Надморска височина		Континентален	Longitude 25.98567°
150-270 м		Черноморски	Latitude 43.53161°
Мястото попада в:			
Защитена територия по ЗЗТ:		име	
Национален парк			
		ОУ:	Отдел:
		ПУ:	
		Подотдел:	
Природен парк			
Резерват			
Поддържан резерват			
Природна забележителност			
Защитена местност		ЗМ „Находище на Уехтрицова урока – с. Острица“	
Други защитени територии:		име	
Корине място			
ОВМ			
Натура 2000		BG0000608 „Ломовете“ – Защитена зона по Директива за местообитанията 92/43/ЕЕС	
Рамсарско място			
Вид ползване на земята: пасище-мера; скала; широколистни дървесни видове			
Собственост на земята: общинска публична; държавна частна			
Екип:	Наблюдатели		Институция
1.	Стоян Стоянов		ИБЕИ, БАН
2.	Валентина Горанова		ИБЕИ, БАН
3.			

Наличие в близост до находището на:	да / не	Разстояние до находището [в м]	
Туристически пътеки			
Горски пътища	+	100 м	
Потоци			
Реки			
Обработваеми места	+	500 м	
Населени места	+	800 м	
Постройки	+	300 м	
Пътища	+	250 м	
Флористичен район: [подчертава се] Беласица, Витошки район, Дунавска равнина, Западни гранични планини, Знеполски район, Долината на р. Места, Пирин, Предбалкан, Рила, Родопи (Западни, Средни, Източни), Средна гора (Западна, Средна, Източна), Струмска долина, Странджа, Североизточна България , Славянка, Стара планина (Западна, Средна, Източна), Софийски район, Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина, Черноморско крайбрежие (северно, южно)			
Отчетна единица : [подчертава се] дърво, храст, храстче, отделно тревисто растение , туфа, цветоносен стрък, вегетативни листни розетки, вегетативен летораст, генеративен летораст			
Фенологична фаза:			
Вегетативно развитие на популацията:		[отбелязва се с +]	
Поници, пъпки			
Начало на вегетация			
Вегетация		+	
Край на вегетация			
Отмиране			
Генеративно развитие на популацията:		[отбелязва се с +]	
Появяване на съцветия /спороносните листа			
Бутонизация /начало на спорообразуване			
Начало на цъфтежа /спорообразуване			
Пълен цъфтеж /спороносене		+	
Край на цъфтежа/ спороносенето			
Узряване на плодовете/спорангиите			
Зрели плодове/спорангии			
Няма признаци на генеративни органи			
GPS координати на популацията (WGS 84): координатите са представени в точка 4.5.1 от Плана			
Longitude	Longitude	Longitude	Longitude
Latitude	Latitude	Latitude	Latitude
Характеристика на местообитанието:			
Изложение: N, S, E, W, NE, NW, SE , SW		Форма на релефа: хълмист	
Наклон в градуси: [отбелязва се с +]		Основна скала: [отбелязва се с +]	
1–5°		силикат	
6–10°	+	варовик	+
11–15°	+	лъос	
16–20°		пясъчник	
21–25°		неразкрито	

26–30°		друга основна скала:	
31–35°			
36–40°			
Почва:			
Тип:	[отбелязва се с +]	Мощност:	[отбелязва се с +]
смолници		плитки	+
метаморфни	+	средномощни	
черноземи		мощни	
файоземи		Ерозия:	[отбелязва се с +]
лесивирани		неерозизирано	
планосоли		слабо ерзирано	+
жълтоземи		силно ерозирано	
торфенисти			
Влажност:	[отбелязва се с +]		[отбелязва се с +]
сухи	+	преовлажнени	
умерено влажни		заливни	
влажни		с променлива влажност	
Категория природно формование:			[отбелязва се с +]
Морски местообитания			
Крайбрежни местообитания			
Блата, торфища и мочурища			
Тревни съобщества и съобщества на мъхове и лишей			
Храстови, храстчеви и тундрови съобщества			
Гори, горски и други залесени територии			
Скални местообитания			
Общо проективно покритие на растителността в %:			
Тип растителност:			[отбелязва се с +]
Широколистни летезелени листопадни гори от средноевропейски тип			
Степна растителост			
Бореално-планинска растителост			
Аркто-алпийска растителост			
Средиземноморска растителост			
Водна растителост			
Проективно покритие на дървесните видове в %: единични дървета			
№	Дървесни видове (латинско име)		
1.	<i>Carpinus orientalis</i>	3.	
2.	<i>Quercus pubescens</i>	4.	
Проективно покритие на храстите в %: до 30%			
№	Храсти (латинско име)		
1.	<i>Fraxinus ornus</i>	6.	<i>Cotinus coggygria</i>
2.	<i>Crataegus monogyna</i>	7.	<i>Clematis vitalba</i>
3.	<i>Pyrus pyraeaster</i>	8.	<i>Viburnum lantana</i>
4.	<i>Paliurus spina-christi</i>	9.	<i>Rhamnus catharticus</i>
5.	<i>Cornus mas</i>	10.	

Проективно покритие на тревистите видове в %: до 90%			
№	Тревисти видове (латинско име) – списък в края на формуляра		
1.		3.	
2.		4.	
№	Други консервационно значими видове (латинско име)		
1.	<i>Ruta graveolens</i> – ЗБР	3.	<i>Himantoglossum caprinum</i> – ЗБР и Приложение 2 на Директива 92/43/ЕЕС
2.	<i>Limodorum abortivum</i> – ЗБР	4.	
№	Конкуриращи видове (латинско име)		
1.		3.	
2.		4.	
Площ на популацията в ha: 5 ха			
Плътност на популацията (брой отчетни единици / m ²):		Вегетативни:	Генеративни:
		-	0.05-0,1 индив./ m ²
Общо: 0.05-0,1 индив./ m ²			
Проективно покритие на наблюдавания вид в %: 1-5%			
Брой отчетни площадки: 3			
№	Наличие на инвазивни видове:	% на засегната популация:	
1.	Няма		
2.			
№	Заплахи и природни явления:	% на засегната площ / популация:	
1.	паша и утъпкване	10-20%	
2.	рудерализация на местообитанията	10-20%	
3.	пожари		
4.	захрастяване	10-20%	
5.	инвестиционни проекти		
№	Взети мерки за опазване и възстановяване:		
1.	Обявена защитена местност		
2.	Разработен План за действие		
Бележки:			
Снимки [отбелязва се с + наличието на снимки, направени по време на наблюдението]			+
Карти [отбелязва се с + наличието на карта/ карти на мястото за наблюдение]			

Тревисти видове

Adonis vernalis, *Ajuga laxmanii*, *Agrimonia eupatoria*, *Arabis saggitata*, *Berteroa incana*, *Brachypodium sylvaticum*, *Bupleurum affine*, *Bupleurum rotundifolium*, *Carex hallerana*, *Carthamus lanatus*, *Centaurea stoebe*, *Cephalaria transilvanica*, *Chrysopogon gryllus*, *Convolvulus canthabrica*, *Dianthus pallens*, *Dichanthium ischaemum*, *Elymus repens*, *Eryngium campestre*, *Festuca valesiaca*, *Fragaria viridis*, *Medicago falcata*, *Nigella arvensis*, *Orlaya grandiflora*, *Petrorhagia prolifera*, *Picris hieracioides*, *Plantago media*, *Stachys recta*, *Stipa capillata*, *Teucrium chamaedrys*, *Teucrium polium*, *Vinca herbacea*, *Xeranthemum annuum*

Методика

за събиране, съхранение и предоставяне на семена от растителния вид
Уехтрицова урока (*Vupleurum uechtrizianum*) от сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*)

1. Общи сведения за вида, природозащитен статус, разпространение, популации

Уехтрицовата урока е един от най-редките представители на род Урока (*Vupleurum*) от сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*) в България и един от най-редките видове в българската флора. *Vupleurum uechtrizianum* е описан като нов вид за науката през 2010 г., балкански ендемит, с много ограничен ареал на Балканския полуостров, с три малки по площ и с ниска численост популации в България.

Видът е разпространен в Североизточна България (между селата Острица и Кацелово, Русенско) и в Северно Черноморско крайбрежие (при гр. Балчик и гр. Аксаково).

Уехтрицовата урока е едногодишно тревисто растение, терофит. Цъфти август-септември, плодоноси октомври-ноември. Самоопрашващо се. Размножава се със семена. Популациите на вида заемат ограничена площ и имат ниска численост. Най-голямата по площ и с най-висока численост е тази в землището на с. Острица.

2. Място за събиране на семена

Семена се събират от популацията при с. Острица. От другите две находища семена могат да бъдат събирани само по изключение, в години, когато видът има по-висока семенна продукция и числеността на вида в тези находища е над 300 индивида.

3. Количество на семената

Събират се около 500 бр. семена, веднъж на 3-4 години от находището при с. Острица. От другите 2 находища – при гр. Балчик и с. Аксаково се събират до 100 бр. семена само при условията, посочени в т. 2.

4. Технология за събиране и съхранение на семената

Семената се събират в хартиени пликове в периода на пълна зрялост – през първата половина на м. октомври. Пробата се придружава от хербарен образец, внесен хербариума на ИБЕИ-БАН.

До предаването им в семенната банка семената се съхраняват съгласно изискванията.

Методиката е разработена от експертите В. Горанова и С. Стоянов от ИБЕИ, БАН

Протокол
за събиране, съхранение и предоставяне на семена в семенни банки
от целевите видове по проект
„Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от
българската флора по модела на растителните микрорезервати”

1. Увод

За опазването на растителното разнообразие ключова роля имат *in situ* дейностите, но от съществено значение е и опазването на растителните видове извън техните естествени находища (*ex situ*). Тези принципи са залегнали в Конвенцията за Биологичното разнообразие (CBD, <http://www.cbd.int>), Глобалната Стратегия за опазване на растенията (GSPC, <http://www.cbd.int/gspc/>) и Европейската стратегия за опазване на растенията (ESPC, http://www.plantaeuropa.org/pe-EPCS-what_it_is.htm).

Събирането и съхранението на семена в семенни банки е процедура, широко използвана за *ex situ* опазването на растителните генетични ресурси. Събраните семена могат да бъдат използвани за научни изследвания, реинтродукция в естествените местообитания на видовете за подобряване на възобновителните процеси в популациите на видове с ограничено разпространение и ниска численост.

За създаването на прецизен протокол за събиране на семена е необходимо да се познава много добре биологията на целевите видове. Събирането на семена следва да бъде съобразено със семенната продукция на конкретния вид и да бъде осъществено така, че да не се нарушават и затрудняват размножителните и възобновителни процеси в популацията. Неконтролираното събиране на семена и засаждането им в природата може да доведе до неблагоприятни последици, като интродукцията на „чужди” гени в близкоразположени популации на същия вид, което може да влоши локалния генен фонд и да намали жизнеността на популациите.

Целевите видове от проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от българската флора по модела на растителните микрорезервати” са едни от най-редките и с висока консервационна стойност видове в българската флора, в повечето случаи с единични находища, с ограничена площ и ниска численост на популациите. От съществено значение тук е правилната преценка на семенната продукция и възможното количество семена, което може да бъде събрано и съхранено в семенни банки, така, че това да не се отрази негативно на размножителните и възобновителни процеси в популациите. В този смисъл за всеки вид е представена отделна методика, съобразена с неговата специфика

2. Цел на събирането и съхранението на семена от целевите видове

Основната цел на процедурата по събиране и дългосрочно съхранение на семена в семенни банки е подпомагане на *ex situ* опазването на генетичния фонд от редки и застрашени от изчезване видове от българската флора.

3. Общи правила за събиране на семената

При формулирането на правилата е използван Наръчник за събиране на семена от диви растителни видове за нуждите на ENSCONET (2009).

3.1. Събирането на семена трябва да бъде извършено след издаване на разрешително от МОСВ.

3.2. В общия случай се събират семена от всички известни популации на вида, а когато това не е възможно се избират поне 5 популации, разположени в различни части на ареала на вида. Събраните семена от всяка популация се съхраняват отделно. Ако в популацията има екологични типове е необходимо семената от всеки екотип да се съхраняват поотделно.

В конкретния случай, отнасящ се до целевите видове от проекта, когато популациите на вида са повече от една, е препоръчително семена да бъдат събрани поне от една от тези

популации, която, по преценка на експертите е най-представителна и в нея не съществува риск от нарушаване на размножителните и възстановителни процеси.

3.3. Преди събирането на семената да се провери, че те са достатъчно зрели и не са празни. При видовете от сем. *Fabaceae* и сем. *Asteraceae* често семената са увредени от насекоми или са празни и такива семена не следва да се събират.

3.4. Събирането да става от индивиди, по възможност равномерно разпределени в границите на цялата популация.

3.5. В общия случай се препоръчва да се събират семена от 50 до 200 индивида от популация, като се събират поне по 5 семена от индивид (Falk & Holsinger 1991).

При много редките видове е възможно да се събират семена от 10 индивида. За целевите видове от проекта това да бъде преценено от експертите според спецификата на видовете.

3.6. Ако броят на индивидите, от които са събрани семена е под 20, семената от всеки индивид се съхраняват в отделни пликове.

3.7. За предотвратяване на риска от увреждане на популацията е препоръчително да не се събират повече от 20% от наличните зрели семена в нея.

3.8. При възможност преди предаване на семената да се тества относителната им влажност и ако е над 50% или ако въздушната влажност е висока да се прибави силикагел в пликовете.

3.9. Преди предаване на семената в семенни банки по възможност да се определи тяхната кълняемост в лабораторни условия, което да бъде отбелязано в съответната методика/ документация.

4. Съхранение на семената до предаването им в семенни банки

4.1. Събирането на семената да става в затворени платнени или хартиени пликове.

4.2. Всяка проба да бъде придружена от хербарен образец.

4.3. Семената да се оставят на проветриво място за просъхване.

4.4. Да се съхраняват в хартиени пликове на сухо, сенчесто и проветриво място .

5. Придружаваща документация при предаване на семената в семенни банки

Всяка проба се придружава от:

- име на вида на български и латински;
- име на семейството на български и латински;
- локалитет с географски координати;
- дата на събиране и колектор;
- количество събрани семена.

6. Допълнителни указания към методиката за конкретния вид

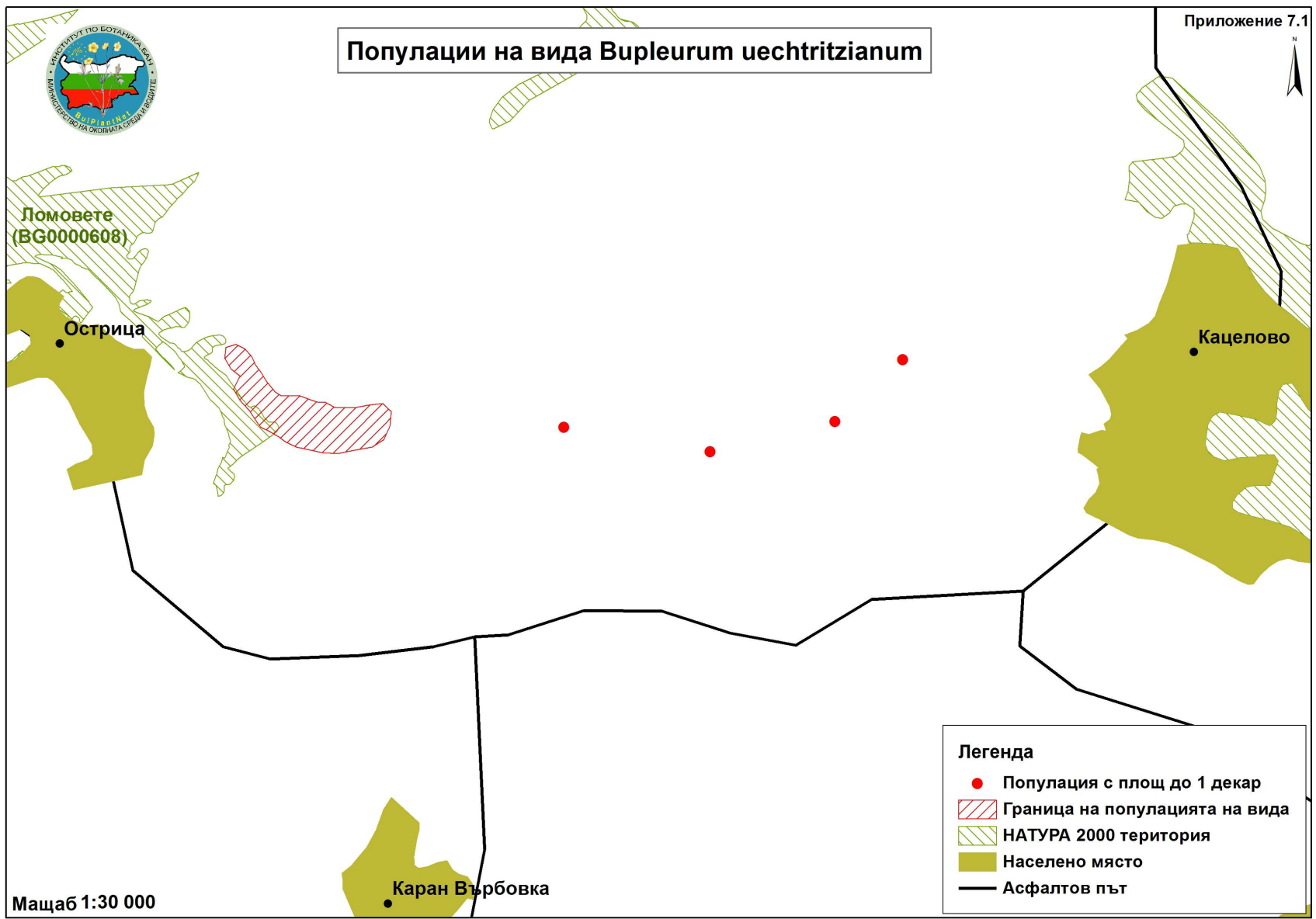
В методиката се описват най-важните биологични особености на конкретния растителен вид по параметрите:

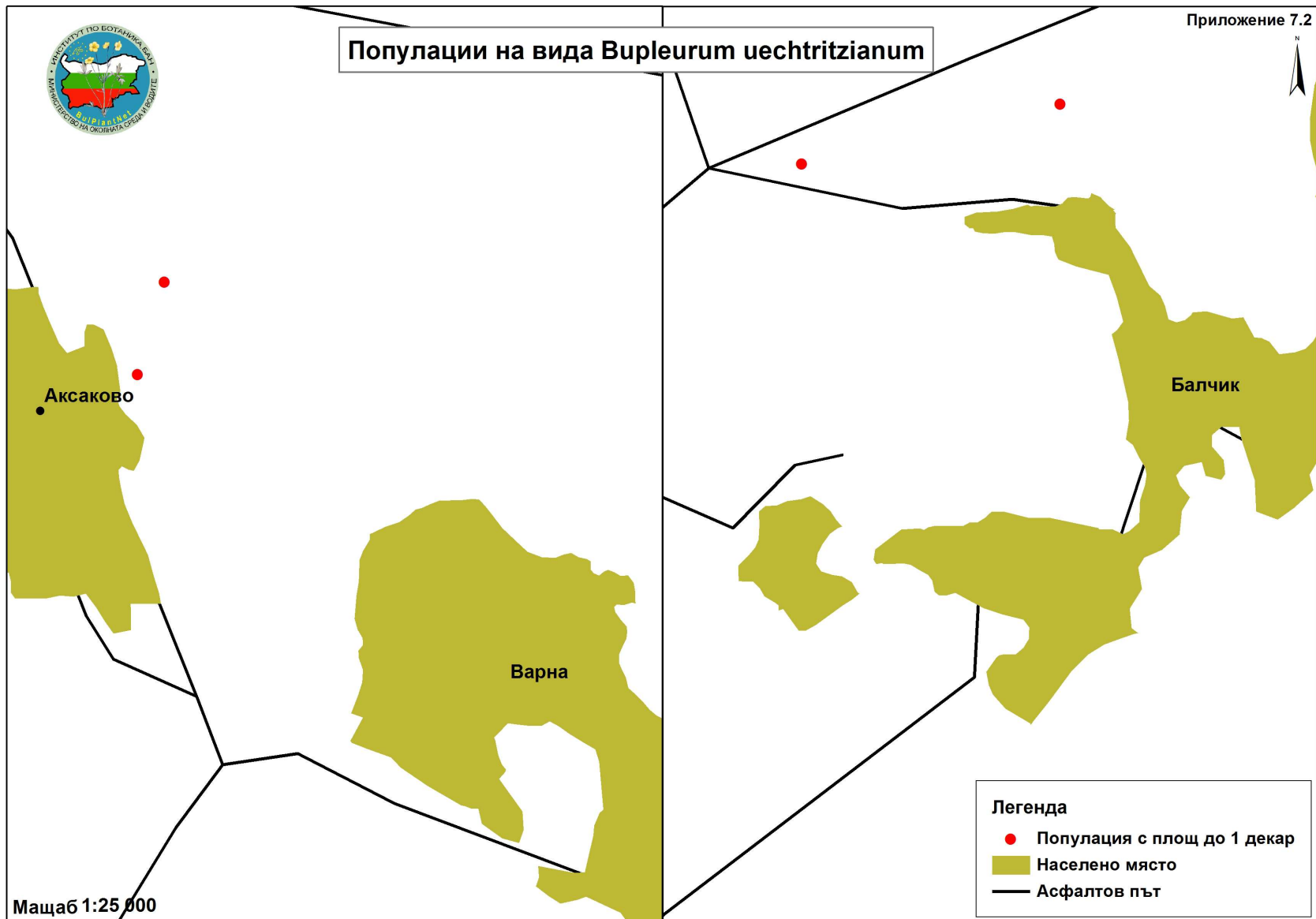
- *Биологичен тип и жизнена форма;*
- *Фенологична характеристика;*
- *Семенна продукция и кълняемост на семената;*
- *Данни за числеността на популацията/ популациите.*

Методиката включва и информация за:

- Място за събиране на семена
- Количество семена, което може да бъде събрано еднократно (ориентиrowъчно)
- Технология за събиране и съхранение на семената

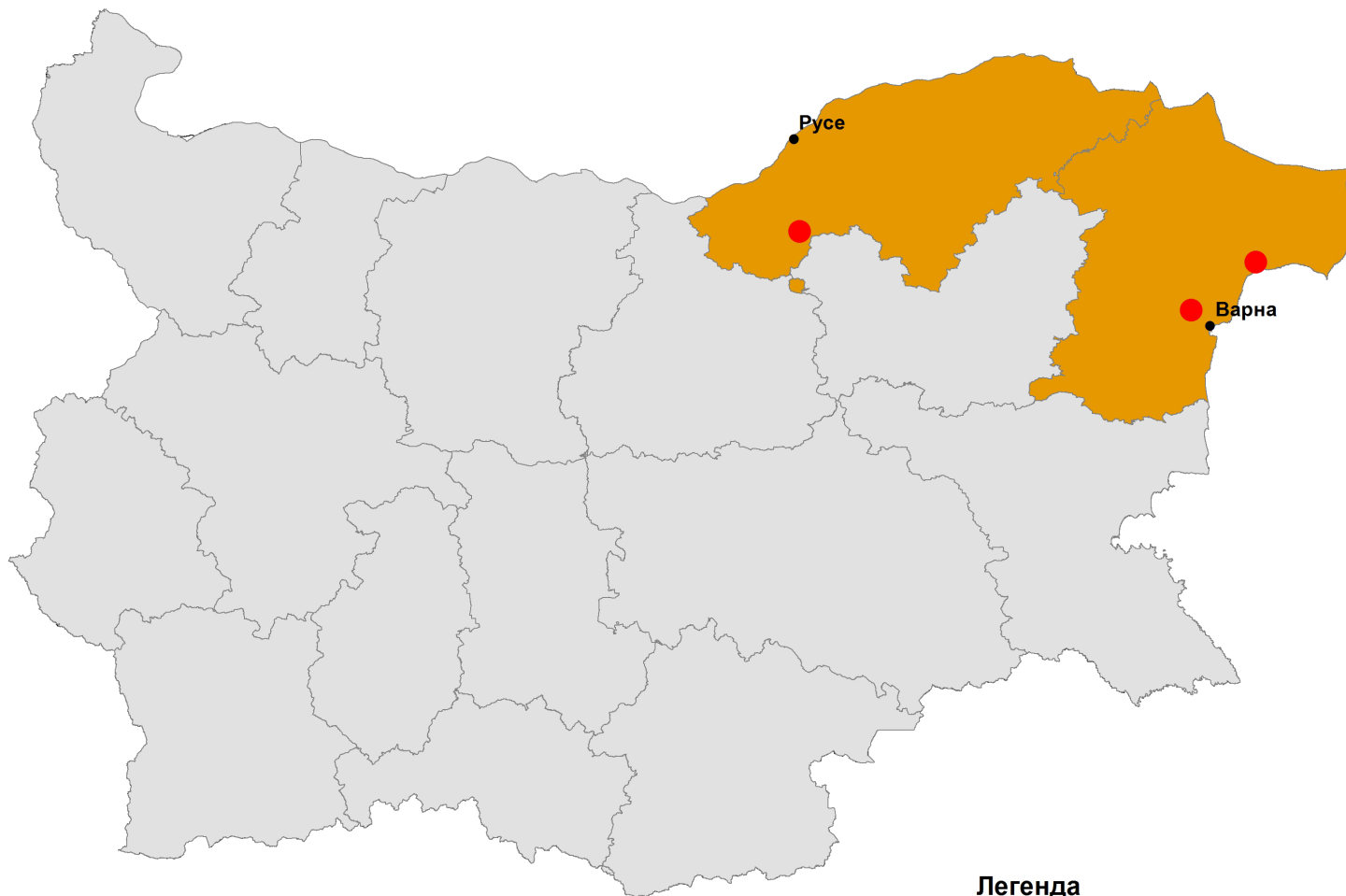

Протоколът е изготвен от екип на проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от българската флора по модела на растителните микрорезервати”, финансиран от Програмата на ЕС за околна среда Life+ и МОСВ

Индикативна карта на находищата на вида *Vupleurum uechtritzianum*

Легенда

- Находище на вида
- Територии на РИОСВ Русе и Варна

Мащаб 1:2 000 000

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ЗАПОВЕД
№.....¹⁸⁻¹⁹.....
София, ...^{11.21}.....2013 г.

На основание чл.39, във връзка с чл.33, ал.1, т.2 от Закона за защитените територии (ЗЗТ), с цел опазване на растителен вид – Уехтрицова урока (*Bupleurum iechtritizianum* S.Stoyanov) и неговото местообитание:

1. Обявявам защитена местност „Находище на Уехтрицова урока - село Острица”, в землището на село Острица, община Две Могили, област Русе, с площ 365,777 дка.
2. Защитена местност „Находище на Уехтрицова урока - село Острица” включва имоти с номера 000052, 000125 и 000130, съгласно Картата на възстановената собственост за землището на село Острица, ЕКАТТЕ 54362, община Две Могили, област Русе, с обща площ 365,777 дка.
3. В границите на защитената местност се забранява:
  - 3.1. Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
  - 3.2. Търсене, проучване и добив на подземни богатства;
  - 3.3. Строителство, с изключение на дейности свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения;
  - 3.4. Внасяне на неместни видове;
  - 3.5. Извеждане на сечи и залесяване в нискостъблени гори, с изключение на санитарни сечи;
  - 3.6. Късане, изкореняване, бране и унищожаване на екземпляри от вида Уехтрицова урока;
  - 3.7. Палене на огън и опожаряване;
4. След влизане в сила на настоящата заповед, РИОСВ – Русе, да предприеме необходимите действия по отразяване на защитената местност в Картата на възстановената собственост за землището на село Острица, ЕКАТТЕ 54362, община Две Могили, област Русе.
5. Защитената местност да се впише в Държавния регистър на защитените територии при Министерство на околната среда и водите.
6. Нарушителите на тази заповед се наказват съгласно административнонаказателните разпоредби на Закона за защитените територии.
7. На основание чл.43 от ЗЗТ, заповедта да се обнародва в "Държавен вестник".
8. Заповедта може да бъде обжалвана по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред Върховния административен съд в едномесечен срок от обнародването ѝ в "Държавен вестник".

МИНИСТЪР:

МОНОВА
/ИОЦОДКАРАДЖОВА/

Проведени проучвания и реализирани дейности по опазване на вида и местообитанията по време на разработване на плана за действие

- Анализирани и обобщени е наличната в литературата и в хербарните колекции информация за разпространението на Уехтрицовата урока в България;
- Локализирани са с GPS координати находищата в землищата на с. Острица, гр. Аксаково и гр. Балчик;
- Обобщени са данните от литературата и от собствени проучвания за биологичните особености и екологичните изисквания на вида;
- Определен е видовия състав на съобществата, в които участва вида;
- Събрани са данни за площ, численост, структура на популациите, плътност и проективно покритие на вида;
- Идентифицирани са заплахите за вида и местообитанията, обусловени от различни фактори;
- Събрани са данни за собственост, предназначение и начин на трайно ползване на земите, в които попадат находищата;
- Разработен е План за мониторинг на популацията при с. Острица, адаптиран за мониторинг в находищата при гр. Аксаково и гр. Балчик (Приложение 5);
- Заложени са контролни площадки в популацията при с. Острица и се провежда ежегодно наблюдение за оценка на нейното състояние и тенденции, състоянието на местообитанията, заплахите и пр.; *
- Предприети са мерки за опазване на вида в едно от находищата – внесено е Предложение и е обявена ЗМ в землището на с. Острица, Русенско;
- Проведени са информационни мероприятия по места с природозащитна цел, публикувана е информация в печатни и електронни медии и пр.

-----
* Данните от ежегодния мониторинг са въведени в база данни, разработената по проект Life08NAT/BG279 и ще бъдат включени в базата данни на ИАОС.